

POMOC PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA W OŚWIACIE

Materiał prezentowany na konferencji 07.10.2011r.

- I. Poradnia psychologiczno-pedagogiczna placówką wspomagającą edukację dzieci i młodzieży
- II. Opinie i orzeczenia poradni podstawą udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej
- III. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna organizowana w przedszkolu i szkole według zasad nowego rozporządzenia
- IV. Udzielanie szkole merytorycznego wsparcia - oferta poradni

ROLA I ZADANIA PORADNI w świetle znowelizowanych rozporządzeń.

(część I i II)

17 listopada 2010r. podpisano sześć nowych rozporządzeń wprowadzających w oświacie ZMIANY, dotyczące poradnictwa i pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Wdrażanie zmian rozłożono w czasie – obowiązują od lutego 2011r., od września 2011r. i od września 2012r.

Poradnia psychologiczno-pedagogiczna w świetle znowelizowanych rozporządzeń pozostaje **placówką wspomagającą edukację** dzieci i młodzieży.

Jej podstawowym zadaniem jest wydawanie **opinii i orzeczeń**, na podstawie, których szkoły i przedszkola udzielają dzieciom / uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Zasady działania i zadania poradni określa :

Rozporządzenie MEN z dnia 17 listopada 2010r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym specjalistycznych poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Zgodnie z jego treścią poradnia udziela dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, natomiast rodzicom i nauczycielom udziela pomocy związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

Określone rozporządzeniem ZADANIA poradni obejmują:

- Diagnozowanie
- Wspomaganie dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych
- Prowadzenie terapii w zależności od rozpoznanych potrzeb
- Pomoc w wyborze kierunku kształcenia i zawodu
- Pomoc w rozpoznawaniu predyspozycji i uzdolnień dzieci i młodzieży
- Profilaktyka uzależnień
- Wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny
- Edukacja dotycząca ochrony zdrowia psychicznego.

Jedna trzecia wymienionych w rozporządzeniu zadań poradni dotyczy współpracy ze szkołą:

- Pomoc w rozpoznawaniu specyficznych trudności w uczeniu się / ryzyka dysleksji w klasach I-III szkoły podstawowej
- Pomoc w opracowywaniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych oraz planów działań wspierających

- Pomoc w udzielaniu i organizowaniu pomocy p-p
- Wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji szkoły
- Udzielanie merytorycznego wsparcia nauczycielom i specjalistom organizującym pomoc p-p w przedszkolach i szkołach

Określone rozporządzeniem FORMY działania poradni obejmują:

- Diagnozowanie
- Opiniowanie
- Działalność terapeutyczną
- Prowadzenie grup wsparcia
- Interwencję kryzysową
- Działalność profilaktyczną
- Poradnictwo
- Konsultacje
- Działalność informacyjno-szkoleniową

Zgodnie z rozporządzeniem poradnia jest placówką REJONOWĄ co oznacza, że udziela pomocy dzieciom i młodzieży uczęszczającym do szkół i przedszkoli mających siedzibę w rejonie działania poradni – którym dla poradni w Legionowie jest Powiat Legionowski.

Poradnia zatrudnia psychologów, pedagogów, logopedów i doradców zawodowych. W zależności od realizowanych zadań może też zatrudniać innych specjalistów – w składzie zespołu orzekającego poradni pracuje lekarz.

§ 4 rozporządzenia opisuje **OPINIOWANIE**.

Zgodnie z jego treścią poradnia wydaje opinie w sprawach określonych w odrębnych przepisach prawa oświatowego, a także w innych sprawach związanych z kształceniem i wychowaniem dzieci i młodzieży.

Opinia poradni zawiera :

- DIAGNOZĘ poziomu rozwoju, potrzeb edukacyjnych, możliwości psychofizycznych, opis mechanizmów wyjaśniających funkcjonowanie dziecka
- oraz zalecane FORMY POMOCY psychologiczno-pedagogicznej.

Nowe rozporządzenie o poradni bardziej formalizuje opiniowanie – opinie są numerowane, rejestrowane, sporządzane na pisemny wniosek rodziców badanego dziecka.

Opinie wydawane są wyłącznie rodzicom, ale z ich upoważnienia kopia opinii może być przekazana szkole.

Mimo że opinie wydawane są rodzicom, ich treść i zalecenia adresowane są „raczej” do szkoły i nauczycieli bezpośrednio uczestniczących w procesie edukacji i dostosowujących wymagania edukacyjne.

Od opinii poradni nie ma trybu odwoławczego.

§ 5 rozporządzenia o poradni dotyczy **działalności ORZECZENIOWEJ**, której szczegółowe zasady określa odrębne rozporządzenie:

Rozporządzenie MEN z dnia 18 września 2008r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych.

Zgodnie z jego treścią **zespół orzekający poradni**, w trybie decyzji administracyjnych **wydaje orzeczenia o potrzebie:**

- Kształcenia specjalnego
- Indywidualnego nauczania
- Indywidualnego, obowiązkowego, rocznego przygotowania przedszkolnego
- Zajęć rewalidacyjno-wychowawczych
- oraz Opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju.

Kształcenie specjalne orzekane jest w przypadku występowania u uczniów **niepełnosprawności** lub **niedostosowania społecznego**.

Kategorie niepełnosprawności określono w § 2 ust.1

Rozporządzenia MEN z dnia 17 listopada 2010r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach.

W rozumieniu przepisów prawa oświatowego potrzebę kształcenia specjalnego orzeka się w stosunku do uczniów :

- Słabo słyszających i niesłyszających
- Słabo widzących i niewidzących
- Z niepełnosprawnością ruchową w tym z afazją
- Z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim
- Z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym
- Z autyzmem w tym z zespołem Aspergera
- Z niepełnosprawnościami sprzężonymi

Kształcenie specjalne orzeka się ponadto w stosunku do uczniów:

- Zagrożonych niedostosowaniem społecznym
- Niedostosowanych społecznie.

W oświacie nie mają zastosowania orzeczenia o niepełnosprawności wydawane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, które są wydawane według innych zasad, dla innych celów, na podstawie innych kryteriów.

Indywidualne nauczanie orzeka się w stosunku do uczniów, którym **stan zdrowia** uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły.

Jeżeli **uniemożliwia** - wówczas nauczanie realizowane jest w domu ucznia,

Jeżeli **znacznie utrudnia** - nauczanie realizowane jest w domu i/lub na terenie szkoły w zakresie i warunkach określonych w załączonym do wniosku zaświadczeniu lekarskim.

Zasady wydawania orzeczeń w poradni :

- Orzeczenia wydawane są przez zespół orzekający w składzie: dyrektor, psycholog, pedagog, logopeda i lekarz
- Postępowanie rozpoczyna się z chwilą złożenia wniosku
- Do wniosku załączana jest uzasadniająca go dokumentacja, w szczególności medyczna
- Postępowanie orzekające trwa miesiąc - w tym czasie wykonywane są badania diagnostyczne oraz pozyskiwana jest dodatkowa dokumentacja (zaświadczenia lekarskie, opinie ze szkoły)

- Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydawane są wyłącznie z powodu występowania u ucznia niepełnosprawności albo niedostosowania społecznego, natomiast o wydaniu orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania decyduje stan zdrowia ucznia, który uniemożliwia mu lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły.
- Wnioskodawcy mogą uczestniczyć w posiedzeniu zespołu orzekającego
- Dokument orzeczenia w trzech egzemplarzach wydawany jest wnioskodawcy w ciągu 14 dni od dnia podjęcia decyzji.
- Od decyzji zespołu orzekającego wnioskodawca może wnieść odwołanie do Mazowieckiego Kuratora Oświaty.

Decyzją z 24 czerwca 2008r. Mazowiecki Kurator Oświaty przyznał Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Legionowie uprawnienia do wydawania orzeczeń dzieciom z wadami wzroku, słuchu i z autyzmem.

Uzyskanie uprawnień pozwala wydawać orzeczenia w zakresie wymienionych zaburzeń dzieciom w rejonie działania poradni bez potrzeby odsyłania ich do innych specjalistycznych poradni.

Podsumowując : **OPINIOWANIE i ORZECZNICTWO** jest podstawowym, obligatoryjnym zadaniem, umocowanym w przepisach prawa, realizowanym przez poradnię w najszerszym zakresie.

W oparciu o opinie i orzeczenia poradni w przedszkolu i szkole udzielana i organizowana jest pomoc psychologiczno-pedagogiczna.

Opinia poradni - jest wyrażonym na piśmie stanowiskiem poradni, sformułowanym na podstawie badań diagnostycznych, uwzględnianym przy podejmowaniu decyzji związanych z procesem edukacji.

Orzeczenia poradni - są decyzją administracyjną mającą zastosowanie w procesie edukacji, zobowiązującą odpowiednie organy (dyrektora szkoły, starostę), do ich realizacji w zakresie, którego dotyczą.

Działania poradni ukierunkowane na udzielanie placówkom oświatowym MERYTORYCZNEGO WSPARCIA

(część IV)

Określone rozporządzeniem zobowiązanie poradni do udzielania merytorycznego wsparcia i współpracy z przedszkolami i szkołami, może być realizowane w zakresie na który pozwalają **uwarunkowania** w jakich funkcjonuje poradnia.

UWARUNKOWANIA :

- Bieżąca działalność poradni sprowadza się do świadczenia **usług diagnostycznych** w odpowiedzi na zapotrzebowanie klientów,
- Bezpośrednim klientem poradni są **rodzice z dziećmi**, którzy zgłaszają się i wnioskują o wykonanie badania, wydanie opinii albo orzeczenia.

Liczba zgłoszeń określa ilość zadań diagnostycznych do wykonania.

W roku szkolnym 2010/2011 w poradni zarejestrowano **1740** klientów, łącznie wykonano **2597** indywidualnych badań diagnostycznych, wydano **840** opinii oraz **186** orzeczeń.

W pierwszym miesiącu bieżącego roku szkolnego - wrzesień 2011, zarejestrowano 228 klientów, wykonano 215 badań, wydano 86 opinii i 19 orzeczeń - tylko w jednym tygodniu września wpłynęły 62 zgłoszenia na badania.

Uwarunkowania to także rejon działania oraz liczebność zespołu poradni.

W Powiecie Legionowskim jest **80** publicznych i niepublicznych szkół i przedszkoli. Zespół pracowników pedagogicznych poradni liczy **18 osób**. „Pensum” w poradni zgodnie z KN wynosi 20 godzin - co określa realny czas pracy, w którym można planować zadania merytoryczne. Zatrudnieni w poradni psycholog, pedagog i logopedzi w pierwszej kolejności wykonują zgłaszane na bieżąco badania diagnostyczne (tygodniowo: 40 badań psychologicznych, 30 pedagogicznych i 12 logopedycznych).

W tych okolicznościach bezpośrednia współpraca poradni z każdą placówką oświatową w rejonie działania jest niemożliwa.

Realizując zobowiązania rozporządzenia już w roku szkolnym 2010/2011 poradnia podjęła działania wspomagające placówki oświatowe w przygotowywaniu się do wprowadzanych zmian.

- Przeprowadzono **18 spotkań informacyjno-szkoleniowych** dyrektora poradni z radami pedagogicznymi szkół i przedszkoli na temat pomocy psychologiczno-pedagogicznej w oświacie.
- Na stronie internetowej poradni zamieszczono materiał prezentowany na spotkaniach, pomocny w odczytywaniu treści rozporządzeń i w zrozumieniu zasad udzielania pomocy w szkołach i przedszkolach.
- Za pośrednictwem wydawanych **opinii i orzeczeń** działalność diagnostyczna poradni pozostaje w związku z udzielaną w szkole pomocą, na ich podstawie pomoc jest organizowana. Opinie i orzeczenia są pośrednim „narzędziem” komunikowania się poradni ze szkołą w sprawach dostosowywania wymagań edukacyjnych.

Praca w terenie - udzielanie bezpośredniego, merytorycznego wsparcia

W roku szkolnym 2011/2012 poradnia nawiąże bezpośrednią współpracę z wybranymi placówkami oświatowymi w zakresie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej zgodnie z wymogami znowelizowanego rozporządzenia.

W ramach współpracy osoba z poradni w ciągu całego roku szkolnego wykonywać będzie zadania na terenie wskazanej placówki uczestnicząc w pracach ZESPOŁU ds. organizowania i udzielania pomocy.

Stalą współpracą objętych zostanie 10 gimnazjów i 6 przedszkoli.

W działalność „terenową” zaangażowanych będzie 9 osób tj. połowa zespołu pedagogicznego poradni.

Udzielanie merytorycznego wsparcia polegać będzie na :

- ✓ Pomocy w opracowywaniu indywidualnych programów i planów działań wspierających
- ✓ Pomocy w odczytywaniu treści opinii i orzeczeń, w wyjaśnianiu przyczyn trudności szkolnych oraz w uzasadnianiu zalecanych form pomocy
- ✓ Wspieraniu nauczycieli i specjalistów w rozwiązywaniu sytuacji trudnych zaistniałych w placówce.

Pracownicy poradni delegowani do szkół i przedszkoli nie będą zastępować specjalistów w placówkach, nie będą prowadzić żadnych zajęć z uczniami ani rodzicami.

Oferowanym przez poradnię działaniem wpisującym się we wspieranie środowiska oświatowego jest **prowadzenie GRUP WSPARCIA**, które :

- ✓ Integrują lokalne środowisko szkół i przedszkoli przez systematyczne spotkania na terenie poradni
- ✓ Służą wymianie doświadczeń w otwartej dyskusji obejmującej omawianie bieżących spraw i zgłaszanych przez uczestników problemów
- ✓ Przyczyniają się do udzielania merytorycznej pomocy w rozwiązywaniu problemów zawodowych w drodze wzajemnych konsultacji
- ✓ Poszerzają wiedzę poprzez spotkania tematyczne z udziałem zapraszanych specjalistów

W poradni od 10-ciu lat działa **Grupa wsparcia dla psychologów i pedagogów szkolnych**. Spotkania grupy odbywają się raz w miesiącu i będą kontynuowane według wcześniej wypracowanych zasad.

W roku szkolny 2011/2012 powołana zostanie dodatkowo **Grupa wsparcia dla wychowawców i specjalistów przedszkolnych**.

Wzorem lat ubiegłych poradnia wykonywać będzie **badania sondażowe** w odpowiedzi na zgłaszane przez przedszkola i szkoły zapotrzebowanie. Wyniki badań sondażowych ujawniają w grupie, dzieci z nieprawidłowościami rozwojowymi co pozwala określić formy pomocy jakie należy zastosować celem wyrównywania ich szans edukacyjnych.

Organizowanie i **udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej** według zasad znowelizowanego rozporządzenia jest **trudne** w realizacji zarówno dla szkół i przedszkoli jak i dla poradni - głównie **z powodu ograniczeń kadrowo-organizacyjnych**. Jednak wprowadzane zmiany wydają się być korzystne dla dzieci / uczniów, pomoc rzeczywiście może być bardziej dostępna i efektywna, dlatego warto je wdrażać mimo trudności i ograniczeń.

Opracowała Grażyna Okarska
Dyrektor PPP w Legionowie